

ÜZEM ÉS ISKOLA

Az üzem és az iskola kapcsolata több évtizedre nyúlik vissza. Az üzem termelő és értékesítő tevékenységet, az iskola oktató-nevelő munkát végez. E kettőnek sokoldalú összhangját szükséges megteremteni. Az iskola feladata a felnövekvő nemzedék felkészítése az életre, a gazdaságban és a társadalomban való helytállásra. Az MSZMP KB oktatáspolitikai állásfoglalásának indoklásában Óvári Miklós az iskola feladatát a következőkben hangsúlyozta: "A felnövekvő generáció szocialista nevelése egész társadalmunk ügye. Ezért az iskola nevelési törekvéseit a társadalom valamennyi intézményének támogatnia kell."

Az üzemek és iskolák kapcsolatának számos ragyogó példáját ismertük meg népünk történetéből. A Magyar Tanácsköztársaság időszakában az üzemi munkások mutattak példát abban, hogyan kell a munkásosztálynak felelősséget vállalnia az ifjú nemzedék felneveléséért. Munkás lakta körzetek iskoláinak tanulóit élelemmel látták el, gondoskodtak pihenésükről és szórakozásukról. A tanonciskolában pedig egy-egy tanuló fölött patronálást vállaltak.

A felszabadulást követően az iskolák államosításánál az üzemek munkásai adtak segítséget a falusi, községi, városi iskoláknak. Az általános és középiskolai politechnikai képzés bevezetésekor üzemek vállalkoztak a tanulók munkára nevelésének segítésére.

Széles körű tv-akció bontakozott ki az 1960-as évek közepére. A szakmunkásképzésben az üzemek és iskolák közötti kapcsolat igen széles, szinte felsorolhatatlan köre alakult ki. Az iskolák pedagógusai részt vettek az üzem kulturális programjának szervezésében, a felnőttek oktatásában, a tanulókkal együtt pedig termelési gyakorlaton, nyári és őszi közhasznú munkákon.

A kapcsolat szervezett formája az "Egy üzem egy iskola" mozgalom

A SZOT és az OM 1975-ben megfogalmazott felhívása az "Egy üzem egy iskola" - mozgalomhoz széles körű társadalmi méretekben kibontakozott akció következménye volt. Felhívta az iskolák és üzemek figyelmét, hogy kapcsolataik további erősítése érdekében hosszútávú szerződésben rögzítsék az együttműködés feladatait. /1. sz. melléklet./

A mozgalom korábbi és jelenlegi szakaszában is természetes módon közrejátszanak a szubjektív és objektív tényezők. Bár a szubjektív tényezők szerepét egyes vélekedők túlzottnak és károsnak tartják, mégis nélkülözhetetlenek a kapcsolatok fenntartásában. Szerencsére az ismert szubjektív tényezők pozitívan befolyásolták az iskolák és üzemek kapcsolatát. Biztosan volt olyan iskola, mellyel több üzemnek volt szülőikön és gyerekeken keresztül kapcsolata, s így a több üzem egy iskola szerepkör alakult ki. Biztosan volt olyan is, ahol több iskola volt érdekelt egy üzemmel, s ennek következtében egy üzem és több iskola kapcsolata erősödött. A kapcsolatok tartóssá tétele feltétlenül megköveteli, hogy az iskolák és üzemek szerződésben állapodjanak meg az együttműködésről.

A kialakult vélemény szerint "Egy üzem egy iskola"-mozgalom keretében célszerű az általános iskolák és az üzemek kapcsolatát erősíteni. Arra kell törekedni, hogy egyetlen olyan iskola se legyen, melynek nincs valamely üzemmel kapcsolata. Különösen nagy jelentősége van az anyagi, erkölcsi és emberi tényezőknek. A felnövekvő nemzedék világnézetének

alakításában, nevelésében jelentős szerepe van az üzemi-
gátásoknak, a technikai jellegű szakköröknek, a termelési gy-
korlatokon való részvételének. Cél - a közhasznú társadalmi
munka anyagi értéktermelésén túl - munkára nevelni a fiatalo-
kat.

A pályaválasztásban való együttműködés, a dolgozók mű-
veltségét gyarapító iskolák, tanfolyamok szervezése, az úttö-
rő csapatok és a szocialista brigádok találkozási mind megany-
nyai ember magatartását, világnézetét formáló tényező. Mind az
általános iskolák, mind pedig a középiszkolák tanulóinak tech-
nikai és műszaki szemléletének alakításában nagy szerepe van
az üzemmél tartott kapcsolatnak.

Az üzemek és iskolák együttműködése a pályaválasztásban

A pályaválasztás nevelési folyamat eredménye. Meghatá-
rozója az egyén képessége, rátermettsége, érdeklődése, von-
zalma egy szakma iránt. Az elmúlt időszakban sok ellentmondás
volt tapasztalható a pályaválasztás terén. Mind több terüle-
ten és szakmában szenvedett csorbát a társadalmi elvárás, a
népgazdasági és egyéni érdek.

Nem hatalmi és akadémikus kérdésként vethető fel az,
hogy a pályaválasztást determinálja a tanulók osztályzata
pl.: a gimnáziumba eleve az ötös, szakközépiszkolába a négyes
és a szakmunkásképző iskolákba a közepes vagy annál gyengébb
osztályzatú tanulók jelentkeznek. Tény, hogy a szakmunkásképző
intézetekbe beiskolázott tanulók tanulmányi eredménye az el-
múlt 5-6 évben lényegesen, mintegy 4-5 tizeddel romlott. Egy
oktatási intézmény beiskolázási adatait példaként mellékelem.
/2. sz. melléklet/ Természetesen része van ebben a szülőknek,
a tanulóknak és a beiskolázó iskolának egyaránt.

Ezen belül meghatározott tényező a szakmák rangja, mely-
nek kialakulását elősegítette:

- a fizikai munka milyensége és mennyisége a szakmán be-
lül;

- a divatos, jó mellékjövedelmet biztosító lehetőségek;
- a szakmunkásképzés fejlesztésénél figyelembe vett elméletigényes és gyakorlatiasabb szakmák tantervének bevezetése.

A pályaválasztásban szerepet játszik a továbbtanulás lehetőségének demokratizmusa, amely társadalmi rendünk alapvető céljainak megvalósítását szolgálja. Bár az a tapasztalatunk, hogy a fizikai munkás szülők többségének a gyermeke szakmunkásképző iskolába jelentkezik és jár. A szakmunkásképző intézetbe járó tanulók szülei 80-82 %-a fizikai munkás.

A problémához tartozik az a vita, ami a szakmunkásképzés körül alakult ki, az ugyanis, hogy kell-e, szükség van-e ennyi szakmunkásra? A társadalmi elvárások teljesítése, a beiskolázás érdekében igen nagy erőfeszítéseket kell tenni az iskolának, az üzemnek egyaránt. A beiskolázás kialakult aránya megfelel követelményeinknek. A következő időszakban is a szakmunkásképző iskolába iratkozik be az általános iskolát végzett tanulók közel 50 %-a. A jó pályaválasztás, a pályán és szakmában maradás feltételét biztosítja.

Az Országos Pályaválasztási Intézet adatai szerint a szakmunkásképző iskolákban a lemorzsolódás országosan mintegy 20 %.

Az okok között a következőket találjuk:

	I.	II.	III.
betegség	4,9	4,4	3,5
fegyelmi	3,8	8,9	15,1
családi ok	17,1	21,6	25,6
bejárási nehézségek	2,1	1,4	0,5
szakmából eredő	<u>20,4</u>	13,3	7,2
tanulmányi eredmény	35,8	32,4	29,8
egyéb ok	15,9	18,0	18,3

A helytelen pályaválasztásra utal a szakmából eredő lemorzsolódás. A lemorzsolódás aránya szakmai csoportonként is más, divatos szakmáknál 6-8 %, a kozmetikus, a fodrász, a fényképész szakmánál 5-6 %, autószerelő, műszerész szakmában 3-4 %. A lemorzsolódás a hiány-szakmákban 25-30 %, a hegesztő, az öntő, az állattenyésztő szakmában 30 % fölötti.

A helyes, reális pályaválasztásban mind nagyobb felelősséget kell vállalni az üzemnek és az iskolának. Ezért kell az üzemi és az iskolai pályaválasztási felelősök fontos szerepét hangsúlyozni. Tevékenységüket a Pályaválasztási Intézet irányító munkájával hivatott segíteni. Egyedül a bonyolult pályaválasztási munkát elvégezni nem tudnák, ezért feltétlenül szükséges a sokoldalú támogatás. Természetesen senki sem követelheti, hogy a több száz szakmát minden pedagógus vagy éppen a pályaválasztási felelős ismerje. Erre hivatottak a pályákat ismertető brossurák és könyvek, valamint szóróanyagok. Viszont ma már elvárható, hogy minden intézmény ismerje a területéhez tartozó munkaerő-igényt, és erre készítse fel tanulóit.

A pályák iránti érdeklődést az általános iskolában már az alsó tagozatokban, személyre szólóan és célratorőbben az V. osztályban meg kell kezdeni. A VII., VIII. osztályban és a középiskolában mind tudatosabbá kell válnia a pályaválasztásnak. A pályaválasztás nem lehet propaganda és kampány-feladat. Illeszkednie kell az oktatási intézmények nevelési rendszeréhez, az egyén képességéhez, tehetségéhez és érdeklődéséhez. A megfelelően választott szakma biztosítja a pályamaradásnak, a munkában való helytállásnak.

A pályaválasztást segítő tevékenységi formák

Állandó és rendszeres kapcsolat tartása az iskola és az üzem között. A kapcsolat legtermészetesebb formája az üzemben dolgozó munkás szülők felkérése arra, hogy munkájukról, szakmájukról és üzemükről beszéljenek egy osztálynak, egy rajznak, vagy egy kisebb érdeklődő csoportnak. A személyes kapcsolat

szerepe és jelentősége vitathatatlanul jobb minden más mód-szernél. A realitások mellett olyan érzelmi kötődés alakul-hat ki, ami minden másnál nagyobb hatást gyakorol.

Ipari és mezőgazdasági üzemek látogatása kötelezően sze-repel különböző tantárgyak tanterveiben. Nagymértékben hozzá-járulhatna a szakma és a pályaválasztáshoz az, ha a pedagógus jól felkészül az üzemlátogatásra. Ezekben a látogatásokon ter-mészetesen meg kell ismerkedni a tanulóknak az üzem termelé-sével, eredményeivel, munkájával. Jó alkalom nyílik arra, hogy egy-egy termék előállításának során a hozzá szükséges sok-oldalú szakértelmet képviselő munkást is bemutatják. Az el-múlt időszakban a munkára nevelés fontos tényezőjévé vált a technika tantárgyának bevezetése az általános iskolában. A technikai szemlélet kialakítása mellett nagy szerepe van a szakma megismertetésében is.

Mind több iskolában található technikai jellegű szak-körök, ellenben egyre kevesebb azoknak a száma, melyeket üzemek patronálnak, vagy üzemi szakemberek irányítanak. Még alacsonyabb azoknak az üzemi szakköröknek a száma, amelyet az üzemben szerveznek, általános iskolai tanulók részére. A kibontakozó üzemi, közművelődési mozgalom kapcsolatteremtő lehetne az üzem és iskola között.

A KISZ által kezdeményezett szakmunkástanuló napok al-kalmassá válhatnak a pályaválasztás segítésére, ha azt min-den üzemre és minden iskolára kiterjesztik.

Örömmel üdvözölhetők azok a kezdeményezések, amelyek szakmunkásképző iskolák és általános iskolák közötti kapoco-latban jöttek létre. Az üzemek segítségével bemutatják a volt tanulók termékeit, produktumait, valamint azokat a szakmákat, melyeket elődeik választottak.

A szakmai napok szervezése az üzemekben alkalmas arra, hogy egy-egy iskolának arra, hogy a tanulók érdeklődésüknek meg-felelően meggyőződjenek egy vagy több szakma követelményei-

ről. A szakmai napokat szervezhetik üzemekben és iskolákban egyaránt.

Az üzem munkáját bemutató szekrények, tablók, amelyeket az iskolákban helyeznek el, napról napra felhívják a tanulók figyelmét az adott szakmára.

A bemutatott üzemen keresztül a tanuló figyelmét a szakmára és a helyes pályaválasztásra irányítja. A személyes kapcsolatok szerepe felbecsülhetetlen értéket jelent, ezért helyes ha az iskola egy-egy végzett tanulója ifjú vezetőként az iskola úttörőcsapatánál dolgozik. Tapasztalatunk szerint igen sok tanuló a szakmunkásképző iskolában döbben rá arra, hogy tehetséges és képes arra, hogy kiváló gépelemet állítson elő, és a gyakorlatban példásan helytálljon. Jó, ha az iskola a volt tanulóit, akik szakmát tanulnak, meghívja a VII. és VIII. osztályos tanulókkal való találkozásra.

A szocialista brigád tagjainak kapcsolata az iskolával ugyancsak sokoldalú segítséget nyújthat a pályaválasztáshoz.

A jól szervezett nyári termelési gyakorlat, a közhasznú társadalmi munka, a nyárra vállalt fizikai munka szervezett, tartalmas kitöltése nemcsak anyagi forrás, hanem magasabbrendű erkölcsi erőt adó tapasztalata is lehet a tanulóknak.

A pályaválasztásnál felülmérhetetlen érdeme van a családnak és a hagyományoknak, valamint az általános iskola osztályfőnökeinek. Éppen ezért a következő években ezek hatékonyságát kell növelni és segíteni.

Együttműködés a szakmunkásképzésben

Oktatásügyünk legvitatottabb pólusa a szakmunkásképzés. Annak ellenére, hogy a szakmunkásképző intézetek tárgyi és személyi feltételei az 1972. évi párthatározat óta - összehasonlítva a korábbi időszakkal - igen sokat fejlődtek, mégis a szakmunkásképzés körül alakult ki és folyik ma is a legtöbb

vita. Hozzátehetjük, hogy az elmúlt időszakban fejlődött az üzemeknél a gyakorlati oktatás színvonala, új tanműhelyek épültek. Korszerűsödött az oktatás tartalma, nőtt a nevelés egységes követelményrendszere.

A népgazdaság főbb ágazatai az elmúlt évtizedben nagyrészt kialakultak. Ezen belül fejlődött és korszerűsödött a termelés, fejlődtek és korszerűsödtek a termelés eszközei, ezzel kölcsönhatásban fejlődött a szakoktatás is.

Sok ellentmondás tapasztalható és tárható fel a képzésben és a termelésben. Az iparon belül a gépipar fejlődött a legtöbbit, arányaiban mégsem mondhatjuk, hogy az ágazaton belül magasabb a szellemi igényeket támasztó szakmai tudás, mint a gyakorlati képességet igénylő ismeret. Az automatizáció csak nagyon kis területen valósult meg. A félautomaták sem hódítottak nagy teret. Az NC működtetésű esztergagépek csak szériagyártást végző üzemekben kifizetődök és találhatók meg.

A szellemi és fizikai munka közötti különbség megszüntetése a folyamatnak csak egy része, erkölcsileg pedig sokszor ennek hangoztatása káros is, különösen olyan összetevésben, amelyet sokszor lebecsülve terjesztenek, hogy fizikai munkára nincs és nem is lesz szükség. Pedig ennek csak a nehézségi fokát kell megszüntetni és a munkavégzését könnyebbé tenni.

A képzésben belül ellentmondás tárható fel a termelés és az oktatás között. Káros az a szemlélet, amelyben az üzemek képviselői csak termeltetni akarnak, az iskolák pedig csak tanítani. Ennek egységét hivatott megteremtteni a képzésben érdekelt üzem és iskola. Ennél károsabb, hogy ha a tanuló által megtermelt értéket nem használjuk fel nevelési céljaink megvalósítására.

Az üzemek sokszor kész szakembereket várnak az iskolától. Ezt egyetlen iskola sem teljesítheti. A permanens neve-

lés korszakában az üzemeknek is vállalniuk kell a felnőtt korúak képzését és továbbképzését. Erre számtalan jó példát lehetne megynkben s az országban találni. Hogy mennyire így van, az országos adat szerint 1982-ben több mint 200 ezren vettek részt különböző felnőtt tanfolyamon.

A szakmunkásvizsgát tettek összehasonlításában pedig a következőt állíthatjuk bizonyításként:

Szakmunkásvizsgázottak száma

	<u>Tanuló</u>	<u>Felnőtt</u>	<u>Együtt</u>
1960.	34 890	25 024	59 914
1970.	65 822	14 819	80 611
1980.	46 586	20 549	67 135

Vita folyik a szakmunkásképzés tartalmát illetően. Vanak, akik túlzottnak tartják az elméleti képzés óraszámát, ezen belül különösen a közismereti tárgyakét /magyar, történelem, matematika, fizika/, vannak akik még mindig soknak tartják a gyakorlatra fordított időt. Az, hogy a szakmunkásképzés elért a mai elméleti és gyakorlati képzés egyenlő megosztásáig, igen hosszú utat tett meg. Tendenciájában és fejlődésében eleget tett az elmúlt évtizedek követelményének. Az iskolarendszer szerves részévé vált.

A képzés színvonalának emeléséért több alkalommal intézkedés történt. Ezek közül az egyik leglényegesebb a vas, a fa és a vegyipari szakmákban bevezetett közös alapképzés és az egységes óraterv általánossá tétele. A természettudományos képzés fokozása érdekében 42 szakmában megkezdték a kémia és 33 szakmában a fizika oktatását. A szakmák tartalmi fejlesztése érdekében csaknem valamennyi ipari szakmában e tanévtől sor kerül az elektrotechnika, a mészerek és mérések, az üzemgazdaságtan, valamint a gépészeti szakmákban a mechanika oktatására.

Vannak, akik a művelődés lehetőségét hiányolják az iskolában. Az összes iskolatípusok közül a legtöbb szakkör a szakmunkásképző iskolában működik. Mozt, színházlátogatási programok, iskolai és üzemi klubok, a KISZ sokoldalú érdeklődési körei, az MHSZ-klubok és szakosztályok adnak lehetőséget az iskolán kívüli idő tartalmas, kultúrált eltöltésére. Nagyobb arányban található a szakmunkásképző intézetekben képzőművész-, zene- és iparművészeti kör, ifjúsági klub, mint amilyen arányban e néven nevezett iskolákban technikai kör. Hozzá téve, hogy a szakmunkásképző intézetekben a tanulók döntő többsége szereti a kultúrát, a művészetet. A kor divatos szórakozási lehetőségei mellett számos fiatal vesz részt énekkarban, néplegyüttesben és az irodalmi színpad munkájában.

Intézetünkben 18 szakkör, közöttük fotó, anyanyelvi, irodalmi, képzőművészeti szerepel. 500 tanuló rendelkezik színházbérlettel, és 150 tanulónak van hangverseny-bérlete. A TIT-tel több éve kialakult jó kapcsolat alapján szerveztük és bonyolítjuk a 10-10 előadásból álló "a zene útján" című sorozatot vagy a jogi ismeretek előadás-sorozatot.

Tervezzük az 1982 -es tanévtől a hadtudományi kör, a pszichológiai baráti kör /önismereti/, valamint az építőművészet baráti körének létrehozását.

A szakmunkásképző iskolák céljait tekintve az általános műveltség mellett szakmai műveltséget is adnak a tanulóknak, és ezt az üzemekkel együtt teszik. Divatos ma az általános műveltségről beszélni. Sokan azonban arról feledkeznek meg, hogy a technikai ismeretek sora éppen úgy része az általános műveltségnek, mint bármely más irodalmi, történelmi ismeret.

Látzólagos ellentmondás tapasztalható a kidolgozott szakmunkásképzés koncepciója és a termelés tendenciája között, ugyanis az oktatásban jogosan arra kell törekedni, hogy széle-

sebb alapozó műveltséget szerezzon a tanuló az iskolában, amelyre speciális szakmai ismeret és tudás épülhet. Ez a követelmény valósul meg az egységes szakmunkásképzésen belül az első osztálytól a harmadikig. Ugyanakkor a termelésben egy-egy műveletet kell elvégeznie a szakmunkásnak, esetleg a betanított munkásnak.

A szakmunkások és betanított munkások aránya lassan, sokat változott az elmúlt időszakban, de változik a következő évtizedekben is.

Az iparban foglalkoztatottak aránya így alakult:

<u>Munkáskategória</u>	1938	1961	1967	1972	1980
Szakmunkások	34 %	40 %	42 %	43 %	44 %
Betanított munk.	42 %	38 %	39 %	39 %	37 %
Segédmunkások	24 %	22 %	19 %	18 %	19 %

A prognózis szerint a szakmunkás, a betanított munkás, segédmunkás aránya 1985-ben 50- 35- 15 % körül alakul, kétezerig pedig további jelentős módosulás várható.

Ellentmondás tapasztalható a munka erkölcsi és anyagi elismerését illetően is. Divatos és mellékjövedelmet biztosító szakmák a pályaválasztásnál előnyben részesülnek.

A szakmunkásképzési célú szakközépiskolák létrehozása egyenes következménye volt a szakmunkásképzés fejlesztésének. A képzési szint emelését a technika állandó és folyamatos fejlődése követeli meg. A komplett gépesítetttség, az automatizálás, a kemizálás magasabban kvalifikált szakmunkásokat igényel. Ha ma még lassú is ez a fejlődés, a ma és a holnap kiképzett szakmunkása negyven évig áll a termelés szolgálatában. Az pedig nem közömbös, hogy milyen felkészültséggel.

A Minisztertanács, a MŰM és az MM számos rendelettel szabályozta és biztosította a szakközépiskolák működését. Rendelkezett a képzés tartalmáról, a helyéről, személyi és tárgyi feltételek biztosításáról.

Külön kiemelést érdemel az iskolák és az üzemek együttműködését szabályozó rendelet, valamint az, hogy II. évtől azonos elbírálás, juttatás illeti meg a szakmunkástanulókat és a szakközépiskolásokat. /3. sz. melléklet/ Igen nagy idegenkedés fogadta kezdetben a szakközépiskolákat. Tartózkodás volt tapasztalható az üzemeknél is, ezért elhúzódt az üzemek és iskolák közötti szerződések megkötésének határideje. Bátoratlanul fogadták a szakközépiskolai képzést sokan, mert kevésnek találták a gyakorlati óraszámot, hosszú időnek tartották a négy év képzési időt. Más oldalról sokallták a technikai jellegű tantárgyak óraszámát. Az idegenkedés igen lassan oldódik fel azért is, mert kevés időt tölt a fiatal az üzemben a képzés során. Közismert az is, hogy kevés fiatal kerül szakközépiskolából egyetemre vagy főiskolára. Még a műszaki pályákon is inkább a gimnáziumból jelentkezők részesülnek a felvételnél előnyben.

Lehet, hogy az elmélet-igényesebb szakmák csak elméletileg találhatók meg? A párhuzamos képzés gátolja a szakközépiskolák kibontakozását. Vagy éppen az gátolja, hogy a középiskolai képzés jogait a szakmunkásképző iskolák nem vagy csak nagyon csekély számban kapták meg.

Az MSZMP KB megállapítása és állásfoglalása utal a két iskolatípus képzési tartalmának fejlesztésére. A szakközépiskolák tartalmának fejlesztését úgy kell biztosítani, hogy az közelítsen a gimnáziumi követelményrendszerhez, és tegye alkalmassá az ott végzett fiatalot egyetemi, főiskolai továbbtanulásra. A szakmunkásképző iskola tartalmát pedig a szakközépiskola követelményrendszeréhez kell igazítani.

*A szakmunkásképzésben növelni kell az üzemek, vállalatok, szervezetek érdekeltiségét. A szakmunkásképző iskolá-

kat - ahol annak feltételei megteremthetők - a nagyüzemek anyagi, technikai bázisaira kell telepíteni, ill. azon kell működtetni."

A szakmunkásképző intézetek és a szakközépiskolák rendeletek értelmében együttműködési szerződést kötnek az üzemekkel a képzés érdekében. Az együttműködés a nevelés egységes megvalósításának a feltétele. Formái adottak, a törvények és rendeletek kötelezően elő is írják azokat:

A munkáltatói értekezlet. Az iskola képviselői találkoznak a képzésben érdekelt üzemek és szövetkezetek képviselőivel. Ezen rendszeresen részt vesznek a tanulófelelősök, azonban tíz év gyakorlatában még egyetlen üzemigazgató vagy főmérnök sem volt kíváncsi a képzés helyzetére, még a 400 főt foglalkoztató nagy vállalat vezetője sem.

A szakmai munkaközösségi foglalkozások alkalmasak arra, hogy pedagógiai kérdésekkel foglalkozzanak üzemi és iskolai oktatók. Tantestületi, nevelési, osztályozó értekezletek alkalmasak az üzemek és iskolák képzési kapcsolatának fejlesztésére. Az iskolák rendszeresen igénylik a vállalatok segítségét, a tanmühelyek fejlesztésében a szemléltető eszközök korszerűsítésében, a "Szakma Kiváló Tanulója" verseny lebonyolításában, kirándulások, kiállítások, sportversenyek rendezésében.

Együttműködés a felnőttképzésben

A felnőttképzés széles körű együttműködést biztosít az iskolának és az üzemnek egyaránt. Szükségességéről senki sem vitatkozik, fontosnak és szükségesnek tartja az iskola és üzem egyaránt. A tapasztalatok szerint ugyanúgy vélekednek a képzésben érdekelt felnőttek is.

Évtizedes tapasztalataink és a mai ismereteink szerint is - különböző motiváció hatására - nagy az érdeklődés isko-

lánkban a szakmunkás tanfolyamok és a szakmunkások szakközépiskolája iránt. Az általános iskolai képzésben csökkent a felnőtt létszám az elmúlt évtizedben, azonban ha lassan is, de gyarapszik a szakmunkásképzésbe bevontak száma. Felnőtt korban az általános iskola VIII. osztályát 1960-ban 12 259-en, 1970-ben 7.767-en és 1980-ban 5.832-en végezték el. A szakmunkásvizsgát tett felnőttek száma ugyanebben az években 25.024, 14.819 és 20.549 fő volt.

Iskolarendszeren kívüli tanfolyami szakoktatásban eredményesen végeztek a fizikai kategórián belül 222.637-en, 1979-ben és a nem fizikai tanfolyamokon 112.995-en. A fizikai kategórián belül érdekes megfigyelni, hogy a bányászati ágazaton, az építőipárban, a közlekedésben, a kereskedelemben és a gépi anyagmozgatásban 20-25 ezren végeztek tanfolyamot. A felnőtt szakmunkásvizsgálók közül mintegy 20-22 % másod vagy harmad izben tett vizsgát. A felnőttképzésen belül a szakképzés igen jól illeszkedik a népgazdasági érdekhez, az adott üzem igényéhez. A vállalatok korán felismerték a tudás, ebben elsősorban a szaktudás szükségességét. Példának állíthatjuk több nagyszerű vállalat közül a CSŐSZER-t, ahol 24, a VOLÁN-t, ahol 16, a DÉLÉP-et, melynek saját felnőtt iskolája is van több mint 30 különféle tanfolyamot szervezett az 1982/83-as oktatási évre. A legkülönbözőbb szakképzést nyújtó továbbképző, ismeretfelújító speciális és betanító tanfolyamok szerepelnek a vállalatok oktatási programjaiban.

A rendeletek számos lehetőséget biztosítanak a felnőttek képzésére /4. sz. melléklet/:

- általános iskolai képzés
- szakmunkásképzés
 - esti szakmunkásképző tanfolyam
 - szakmunkásképző tanfolyam
 - kiegészítő szakmunkásképzés
 - gyorsított szakmunkásképzés
 - szaktanfolyami képzés a vállalatoknál

- középiszkolai képzés

középfokú képzési célú szakközépiszkolai /szinte valamennyi szakközépiszkolában/
dolgozók szakközépiszkolái, gimnáziumai
szakmunkások szakközépiszkolája

- munkástovábbképzés

technikus minősítés
mesterszakmunkásképzés
művezetőképzés

A képzés érdekében igen sokat tehetnek az üzemi művelődési és szakszervezeti bizottságok. A képzés érdekében igen jelentős részt vállalhatnak a TIT-és a MISZ- szervezetek együttműködve az iskolákkal. Nem vitathatja senki sem, hogy a szakértelem az üzemben található, mellette az élettapasztalat és a gyakorlat is számottevő. A szakmunkásképző és szakközépiszkolákban szakmai partnerre találnak az üzemek.

Együttműködésük a felnőttképzésben elengedhetetlen. Az iskola pedagógiai gyakorlata nélkülözhetetlen. Pedagógusai az együttműködés során segítséget adhatnak szakmai kérdésekben, módszerekben, didaktikai, nevelési eljárásokban.

Intézetünkben közel egy évtizede szervezzük a TIT-tel közösen a felnőtt dolgozók szakmunkásvizagára felkészítő tanfolyamát. Szakmunkás-vizagabizottságba kerülve az volt a tapasztalatunk, hogy arra egyénileg felkészülők különösen elméletből gyenge eredményt produkáltak. A rendeletek lehetővé tették és teszik ma is azt, hogy aki 4 évet az adott szakmában eltöltött, a vállalat ezt igazolja, betöltötte a 20. életévét, eleget tett a VIII. általános iskolai követelménynek, jelentkezhet szakmunkásvizaga letételére.

Általában ez osztályozó vizagából, állami szakmunkás-vizagabizottság előtti írásbeli, gyakorlati és szóbeli vizagából áll. Ennyi követelménynek eleget tenni felkészülés nélkül igen nehéz, szinte a jelentkezők 35-40 %-a megbukott. Ép-

pen ezért kerestünk partnert a felkészítő tanfolyam szervezéséhez. Az eddigiek azt bizonyították, hogy jól választottunk, amikor a TIT megyei és Szeged városi szervezetét kerestük fel.

Még egy dolog készített arra, hogy iskola és TIT szervezésben indítsuk a felkészítő tanfolyamot, úgy véljük más hasonló nagyságrendű vagy kisebb településeken is ezt tehetik. Igen kevés azoknak a nagy vállalatoknak a száma, ahol a jelentkezés betanított és a segéd munkások közül egy-egy szakmában önálló tanfolyamot lehetne szervezni, annyian megfelelének a vizsgaelőkészítő követelményének.

Intézetünk tanárai szívesen vállalták az oktatást. A vállalatokban igen jó partnerre találtunk Szegeden és Csongrád megyében. A tanfolyam önköltségét szinte minden vállalat átvállalta, megvásárolta a szakkönyveket és átadta dolgozójának, a tanfolyamon való részvételt biztosította, és átlagkeresetet fizetett. Az elmúlt tíz év alatt 3046 fő vett részt a tanfolyamokon, és 2960-an tettek sikeres vizsgát. Több mint 600 fő második vagy harmadik szakmáját szerezte meg. Ezek döntő többsége TIT-tanfolyamon készült fel a vizsára. Az elmúlt 10 év általános eredménye 3,25.

Az érdeklődés hegesztő, gépjárművezető és karbantartó, központi fűtésszerelő, víz- gázvezetékszerelő, villanyszerelő és géplakatos szakmák iránt mutatkozott meg.

A figyelemfelhíváson túl a következő tényezők befolyásolták a hallgatókat a TIT-tanfolyamra való jelentkezéskor:

- a megye és a város szakember-igénye - pl. a gázprogram több gázvezetékszerelőt és hegesztőt igényelt stb.;
- a gépjárművezetők munkás-kategóriába tartoznak, de nem szakmunkások;
- igen sokan nagy szakmai gyakorlattal betanított vagy segéd munkásként dolgoznak;

- megjelent a szakmunkásbérézésről szóló új nomenklatúra;
- nem utolsósorban az egyén törekvése, tanulás, ismeretszerzés iránti vágya.

A TIT-tanfolyamokat 120 órával indítottuk, majd 140 órára, s végül az elmúlt évtől 169 órára emeltük a 6 hónapos tanfolyam óraszámát. Ebből egyharmad rész közismereti tárgy /történelem, matematika, fizika/, kétharmadrész anyagismeret, szakismeret és szakrajz. Azokban a szakmákban, ahol szükségesnek látjuk a gyakorlatot, 15-20 gyakorlati órát iktatunk be. Ilyen a hegesztő szakma. Van olyan annak ellenére, hogy iv-és lánghegesztő tanfolyammal rendelkezik, aki 10-15 éve csak lánghegesztést, és van aki csak ivhegesztést végzett. Ezek számára lehetővé tesszük, hogy gyakorlatot szerezzen a vizsgáig iv- vagy lánghegesztésből.

Már több éve kimaradnak a tanfolyami előkészítés lehetőségéből azok a gépkocsivezetők, akik kisebb vállalatoknál állnak alkalmazásban. A TIT-tel megbeszélve egy éves tanfolyamot 390 órával szerveztünk részükre, benne biztosítva az elméleti és a gyakorlati képzést. Ennek a jó együttműködésnek az eredménye, hogy intézeti TIT-szervezetünknek közel negyven tagja van, továbbá számos más területen bővültek a kapcsolataink.

A felnőttképzés sok pozitív eredményét sorolhatnánk fel. Ezek között nem fontossági sorrend szerint a következőket állapíthatjuk meg:

- Mindenek előtt magasabb szakmai tudást biztosít a résztvevő számára, alkalmassá vagy alkalmasabbá teszi egy-egy szakmában való helytállásra;
- A technikai ismereten keresztül bővíti az általános műveltséget, felkelti az erre való igényt;
- Bizonyítottan kihatással van a tanulás eredményére, a munka termelékenységére;

- Hozzájárul, hogy az egyénben kialakuljanak és erősödjenek a szocialista erkölcs és életmód követelményei.

Hiányosságai közül néhányat:

- A túlzott mértékben alkalmazott előadói módszer nem veszi figyelembe az egyén vagy csoport tudását, nem épít a meglévő gyakorlati tapasztalatra és a megszerzett ismeretre;
- Sokszor vagy alacsony vagy túlzottan magas az adott csoport tudásához viszonyított előadás szintje;
- Különösen nagy gond a szakmai jellegű kérdéseknél a túlzott elméletieskedés. Igen kevés a tanfolyam, ahol az elő- vagy felkészítésnél az óraszámokból juttatnak a gyakorlatra is;
- A résztvevők döntő többsége a 20 és 35 év közötti korosztályból tevődik ki. Feltételezzük, hogy érett, világnézetükben, magatartásukban kiforrott egyénnel állunk szemben. Ebből következően szükségtelennek tartjuk a felnőttek nevelését.

Összegezve a felnőttképzést megállapíthatjuk, hogy erre a képzési formára a következő időszakban még inkább szükség lesz, mert:

- az újra termelt /8-11 %/ iskolázatlan rétegnek biztosítani kell a VIII. általános iskola elvégzését;
- a betanított és segéd munkások közül többen szakmunkások kívánnak lenni;
- a megszerzett ismeretet állandóan bővíteni és felújítani szükséges;
- változik a szakma, változik az üzem profilja, ehhez tanulással kell alkalmazkodni, második, harmadik szakma megszerzésével;
- a tudomány és technika forradalmának időszakában magasabb tudású és műveltségű szakemberekre van szükség.

Az üzemi és az iskolai ifjúsági szervezetek kapcsolata

A mozgalom különleges erővel rendelkezik minden téren. Előnyösen egészíti ki a hivatalos kapcsolatokat, sajátos módon vesz részt a kapcsolatok kialakításában és fenntartásában.

Az iskolai KISZ-és úttörő szervezetek rendszeres kapcsolatot alakítanak ki az üzemi KISZ-szervezetekkel. Az állandó kapcsolat fenntartása érdekében szükséges együttműködési szerződést kötni. Mindkét szervezet bizonny meg egy-egy felelőst, aki a kapcsolatokat felszinen tartja, helyes, ha az ifjúsági szervezetek vezető testületei évente értékelik az együttműködést.

Üzemi munkásfiatalok vállaljanak patronálást úttörő rajok, szakkörök munkája felett. Segítsék az általános iskolákat a pályaválasztásban, beszéljenek munkájukról, szakmájukról a fiatalabbaknak. Mutassák be a KISZ-szervezet tevékenységét, mozgalmi életét. Szóljanak arról, hogy hogyan töltik be érdekvédelmi szerepüket. Szervezzenek közös kirándulást, turát, vetélkedőket. Vegyenek részt együtt társadalmi munkaakcióban. Hívják meg a fiatalok az úttörőket az üzemekbe, mutassák meg munkahelyüket, az üzem berendezését, a termelését, mutassák be eredményeiket. A két korosztály megfelelő módon alakítsa ki a művelődésben, a szabadidő kulturált eltöltésében kapcsolatát. Segítsék a KISZ-tagga nevelés munkáját.

Az üzemi és középiskolai KISZ-szervezetek között még akkor is érdemes a kapcsolat legkülönbözőbb formáit kialakítani, ha jelenleg nincs munkakapcsolatuk. Az ifjúmunkás élete, munkája, különösen a fizikai munkában elért sikere pozitív indíték lehet a középiskolás pályaválasztásban. Sok félreértés, rossz értelmezés, vagy csupán szubjektív vélemény alapján kialakított tévhit helyreállítója lehet a személyes találkozás.

Ezért és még sok más ok indokolja a munkás fiatalok és a középiskolások rendszeres kapcsolatának fenntartását. A patronáló üzemek és az iskola KISZ bizottságainak kapcsolata csak egy szűk forma, de sokat tehetnek a szélesebb emberi kapcsolatok kialakításáért. Közös énekkar, irodalmi színpad, iskolai és üzemi szakkörök, kulturális és sport vetélkedők járulhatnak hozzá a kölcsönös megismeréshez. Mindennapi kapcsolat alakult ki a képzés során az üzemek és szakmunkásképző intézetek KISZ-szervezetei között is. Ez a kapcsolat erősödik a szakmunkásképzési célú szakközépiskolákkal is.

Az üzemi ifjúsági brigádok segítői a szakmunkások nevelésének. Bár több törődéssel találkozunk napjainkban /szakmunkástanuló napok, ünnepek, KISZ-rendezvényekre való meghívás, szakmunkástanulók ünnepélyes fogadása stb./, mégsem aknázzuk ki mindazokat a nevelési lehetőségeket, melyeket ezernyi módon biztosít az üzem és az iskola.

A KISZ-szervezetek együttműködhetnek a szakmai, politikai programokban, a pályaválasztási munkában, a versenymozgalomban, a szakmunkástanulók szabadidejének szervezettebb kihasználásában. Az üzemi ifjúsági klubok programját a szakmunkástanulók érdeklődéséhez kell igazítani. Az üzemi KISZ-szervezetek vállalják a szakmunkástanulók patronálását, hozzanak létre önálló tanulói KISZ-szervezetet. A vállalati KISZ-szervezet mozgatója lehet a fiatalok körében szervezett szocialista munkaversenynek, ifjúsági brigádmozgalomnak. Vállalhatják a munkás életre, munkás hivatásra felkészítés feladatát.

Az ifjúsági és diákparlamentek előkészítése, az elhangzott javaslatok felhasználása hasznos forrása a gyakorlati képzés, a demokratizmus, az élet-és munkakörülmények fejlesztésének.

"A fiatalok zavartalan társadalmi beilleszkedése sok tekintetben függ attól is, hogy módjuk van-e megfelelő gyakor-

lati- közéleti tapasztalatok szerzésére." /MSZMP KB áprilisi ülésén elhangzott Óvári elvtárs beszédében./ Szerencsés helyzetben vannak e téren a szakmunkásképző intézetek. A SZOT állásfoglalása szerint a szakmunkástanulók I. éves kortól tagjai lehetnek a képzési profilnak megfelelő szakszervezetnek.

A KISZ KB és a SZOT elnökség 1977-ben együttműködési határozatban rögzítette a KISZ-szervezetek és az iskolai szakszervezetek érdekvédelmi és érdekképviselői feladatát. Többek között a szakmunkásképzéssel összefüggő sajátos érdekvédelmi feladatokat:

- a szakmunkásképzés tárgyi és személyi feltételeinek javítását;
- a tanulók iskolai életével, tanulmányaival összefüggő problémáinak képviselőtét;
- a tanulók iskolai, üzemi, tanműhelyi gyakorlatával összefüggő munka, tanulási és életkörülmények javítását.

A szakszervezeti mozgalom az üzemben és az iskolában egyaránt segíti a szakmunkástanulók felkészítését a munkáséletre, a demokratikus jogok gyakorlására, a közéletiségre. A bizalmi testület munkáját segítheti az üzemi és iskolai szakszervezeti bizottság.

Az ifjúsági szakszervezet önállóan vagy közösen szervezhet politikai akciókat, termeléssel összefüggő tanácskozásokat, társadalmi munkát, sport-és kulturális versenyeket. Szervezője lehet az iskolai tanulmányi és munkaverseny-mozgalomnak.

Nevelő jellegű követelményei között szerepel a munkásöntudat kialakítása, a társadalmi felelősségtudat, az osztályszolidaritás, a demokratikus iskolai légkör kialakítása, a kollektivitás ápolása, a bátor bírálat és vélemény-nyilvánítás.

A szakszervezeti jogok gyakoroltatására számos lehetőség nyílik a szakmunkásképző intézetekben, de az általános és középiskolákban egyaránt. Pl. tanulók jutalmazása, tábor-avatás, üdültetés, szociális segély odaitélése.

A szocialista brigádok szerepe az iskolai nevelésben

Az üzemek, iskolák jó kapcsolatának következménye a szocialista brigádok közvetlen részvétele az osztályok, rajok, KISZ-csoportok, szakkörök és klubok munkájában.

Kölcsönösen jó és emberi kapcsolat ezekben a kis közösségekben alakulhat ki. Az iskola sokszor fordul kéréssel az üzemhez. Szívesen segítenek, vesznek részt társadalmi munkában. Játsszódudvar, park kialakításában, tanterem karbantartásában és egyéb fizikai jellegű munka elvégzésében. Dicsérendő és jó gyakorlat, ha az érdekelt tanítók, tanárok tanítványaikkal együtt segédkeznek a brigád tagjainak.

A szocialista brigádok elsősorban a munkára nevelő tevékenységben tudnak segítségére lenni az iskolának. A gyakorlati ismeretek, a technika tárgyának tanításához szakértelmet, szakmaszeretetet nyújthatnak. A brigád tagjai részt vehetnek osztályfőnöki órán, rajgyűlésen, kirándulásokon. Bemutathatják egyéni és közösségi életüket, a szocialista brigád elé állított követelményeket, és azt hogyan teljesíti a brigád.

A fentiek kifejtésekor sokat gondolkodtam azon, hogyan közelítem meg e szerteágazó és ezer szállal összefonódó témát. Egy előadás csak a gondolatébresztés határáig terjedhet. Ezek elmondása és leírása során támaszkodtam azokra a tapasztalatokra, amelyeket az iskolák, a KISZ-és a szakszervezetek, valamint a pályaválasztási intézetek összegyűjtöttek és közreadtak. Ahol szükségesnek éreztem, ott megpróbáltam a témát "praktikus" oldaláról megközelíteni. Bemutatni azt, hogy mennyi lehetőség kínálkozik az üzemek és iskolák kapcsolatának tartalmasabbá tételére. Elméleti fejtegetésekre, ok és okozati

összefüggések elemzésére a témán belül már, és még hosszú időn keresztül volt és lesz lehetőség. Kell is, hiszen a tanulás és a nevelés szorosan összefüggő, egymás mellett, egymást ösztönző, egymástól függő folyamat. Mindkettő fejlesztése népünk felemelkedésének, előbbrehaladásunknak a záloga, a szocializmus felépítésének elengedhetetlen feltétele.

Műveltség és tanulékonyság összefüggő fogalmak. A mind magasabb hazai és nemzetközi követelményeknek csak nagyobb hozzáértéssel és tudással leszünk képesek eleget tenni. A szakmunkásképzés összetett oktatási és nevelési feladata csak az üzemek, az iskolák és az érdekelt társadalmi szervek további széles körű együttműködésében valósulhat meg egyre eredményesebben.

Az "Egy üzem egy iskola" mozgalom szerződésének tartalma

Az üzem feladata:

- a kapcsolatok eszmei, politikai vonatkozásai:
bemutatható a munka emberformáló szerepe, a munka alkotó jellege;
az üzem a munkán keresztül társadalmi értéket teremt, szakmunkáshivatás bemutatása;
a szocialista munkaerkölos;
munkáshagyományok;
üzemi közélet;
az üzem szervezete, szervezettsége;
- a munkára nevelés segítése
közhasznú társadalmi munka;
társadalmilag hasznos munka;
üzemlátogatások;
üzemi és iskola szakkörök tárgyi és személyi feltételeinek biztosítása;
- a tanulók pályaválasztásának segítése;
- hátrányos helyzetű tanulók szociális körülményeinek javítása:
szociális - anyagi támogatás;
iskolai költségekhez hozzájárulás;
társadalmi tanulmányi szerződés;
- iskolában, nevelőotthonban a gyermekvédelmi munka segítése;

- a családi nevelés segítése;
 tankötelezettség teljesítése;
 szülők pedagógiai tudatosságának növelése;
 a gyermekért érzett felelősség elmélyítése;
 a szülői kötelezettségek fejlesztése;
- mozgalmi, politikai együttműködés:
 üzemi szakszervezet - iskolai szakszervezet;
 üzemi KISZ-szervezet - iskolai KISZ-szervezet;
 ifjúságvezetők biztosítása;
 kulturális rendezvények közös szervezése;
 munkásénekkarok, színjátszó csoportok
 sportolási lehetőségek - Vasas juniális
 tornatermek; sport és játszótérek;
- iskolák tárgyi feltételeinek fejlesztése:
 intézmény létesítése, felszerelése;
 épület és berendezés karbantartása;
 szaktantermek, azok felszerelése;
 technika tárgy oktatásának segítése;
 gépek átadása;
 gépek felújítása;
 oktatástechnikai eszközök átadása, javítása;
 közös klub és sport fejlesztése.

Az iskolák feladata:

- a nevelőtestületek és a tanulók működjenek közre az
 üzemek közművelődési programjának megvalósításában:
 színház - mozi - múzeumlátogatások - hangversenyek
 társadalmi és családi ünnepek
 író-olvasó találkozók

tudományos előadások TIT-szervezéssel

szülők pedagógiai műveltségének növelése - előadások
ankétok, családi életre nevelés

- működjenek közre a mozgalmi munka fejlesztésében szak-
szervezet - KISZ - úttörő
- segítsék az üzemek oktatási feladatainak ellátását:
általános iskola
felnőtt szakmunkásképzés, tanfolyamok
pedagógiai ismeretek
- vegyenek részt közhasznú társadalmi munkában
- segítsék az üzemek munkaerőutánpótlását

Súlyponti kérdésként kell szerepeltetni a szerződésben
a felnőttoktatást és a munkástovábbképzést:

- készítsen kimutatást a dolgozók iskolázottságáról és
az iskolázottsági hiányok felszámolásáról;
- rögzítsék a szerződésben az oktatást vállaló pedagó-
gusok anyagi és erkölcsi elismerésének módzatait.

2. sz. melléklet

Első ízben a 600. sz. Szakmunkásképző Intézethez
jelentkezett tanulók
 1982/83. tanév

S z a k m a	Terv	Jel.	%	Átl.	Ág	Éretts.
204 Hegesztő	24	8	33,0	2,17	2	-
208 Kovács	10	2	20,0	2,2	-	-
210 Öntő	10	12	120,0	2,79	7	-
303-1 Esztergályos	36	14	41,7	2,73	-	-
303-3 Marós	8	-				
305 Karosszérialakatos	42	52	123,8	2,72	-	-
308 Szerzőkészítő	8	4	50,0	2,67	-	-
311-1 Autószerelő	34	64	188,2	2,9	-	-
311-2 Autóvillamossági szer.	15	30	200,0	2,83	1	2
312-1 Központifűtés szer.	32	59	184,3	2,62	1	-
312-2 Gázvezetékszerelő	6	12	200,0	2,69	-	-
312-3 Vizvezetékszerelő	26	27	103,0	2,44	-	-
313-2 Építőgépszerelő	12	3	25,0	2,43	-	-
313-3 Géplakatos	64	39	62,5	2,33	-	-
313-5 Textilip.gépszerelő	12	2	16,7	2,3	1	-
314-2 Vasúti járműszerelő	12	4	33,3	2,3	1	-
314-4 Közúti vill. jám.sz.	22	1	8,3	2,2	-	-
315-1 Könnyűszerk.lakatos	24	6	25,0	2,4	-	-
505-1 Felvonószerelő	18	3	16,7	2,93	-	-
504-2 Háztartási gépszer.	10	26	260,0	2,66	-	-
505-2 Épületvill.szerelő	32	33	103,0	2,62	-	-
505-4 Villamoshál.szerelő	12	6	50,0	2,68	-	-
1601-1 Magasép. ács	36	5	13,9	2,06	1	-
1611 Szobafestő-mázoló	32	63	200,0	2,49	3	-
1617-1 Épületburkoló	18	17	100,0	2,2	-	-

22. sz. melléklet folyt.

S z a k m a	Terv	Jel.	%	Átl.	Ág	Éretts.
1617-4 Kőműves	48	46	93,7	2,41	-	-
1618 Padlóburkoló	6	4	66,7	2,35	1	-
1621-2 Működésztő	5	2	60,0	2,8	-	-
1622 Bádogos	10	1	10,0	2,3	-	-
2203 Telefonszerelő	12	4	33,3	2,55	-	-
209 Mezőgazd.kovács	-	2		2,25	-	-
313-1 Anyagmozg.gépszer.	-	1		3,3	-	-
ÖSSZESEN:	626	552	88,12	2,45	18	2

A szakmunkás képzést szabályozó rendeletek

1./ A szakmunkásképzésről szóló 1962. évi VI. törvény egységes szerkezetbe foglalt szövege	13/1969.MŰM
1975.
2./ A szakmunkásképzés irányításáról	1002/1973.MT
3./ Az irányításról szóló rendelet módosítása	2/1973.MŰM
4./ A szakközépiszkolák és a vállalatok együttműködése	1019/1976.MT
5./ A fenti módosítása	1023/1981.MT
6./ A szakközépiszkolákban folyó szakmunkásképzésről	14/1976.MŰM-OM
7./ A szakközépiszkolákban folyó szakmunkásképzésről	24/1977.MŰM-OM
8./ A 13/1161.MŰM módosítása	25/1977.MŰM
9./ A 13/1969.MŰM r. módosítása	10/1982.MM
10./ Szakmunkásvizsga szabályzatról	122/1982.MM

A felnőttképzést szabályozó
rendeletek

1. "D" tagozat szabályzata	2632/1971	
2. Mester szakmunkás képzés	11/1975	MJM
	2/1976	NIM
	1/1976	KGM
	19/1976	KGM
3. 13/1969. módosítása OSZJ	25/1977	MJM
Ágazati tanfolyamok	26/1977	MJM
4. Tantárgyi vizgaszabályzat	119/1976	MJM
5. MÁV-tanfolyamok	10/1976	KPM
6. 13/1969. módosítása	1/1975	MJM
7. Tiszthelyettes szakmai gyak.elismerés	20/1974	MJM
Sorkatonai szakm.képzés	126/1974	MJM
Tanfolyamok 111/1970. módosítása	127/1974	MJM
8. Gépj.vez. és karb. útmutatója	363/363/1973	KPM
9. Felnőttképzés tervezése	123/1974	MJM
10. Szakig.szerv szakmunkásképzéssel kapcsolatos feladatai	6/1973	MJM
11. 13/1969. módosítása	2/1973	MJM
Felnőttképzés	104/1973	MJM
12. 13/1969. módosítása	15/1972	MJM
13. Munkások továbbképzése	6/1972	"kivonat"
14. Tanf.óraterv és tematika	5/1972	Ép.ért.
15. Tanfolyamok rendje	111/1970	MJM
16. Szakm.képzés	13/1969	MJM
17. IV-es törvény		